

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 60 K Félévre 340 K
 Negyedév. e. 170 K Egész évre 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-43. SZÁM.

Kettészakadt a keresztyénpárt

A nagyobb rész támogatja a kormányt

A Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártjának 30 tagja ma délelőtt *Prohaszka Ottokár* elnöklésével bizalmas megbeszélésre ült össze *Bernolák Nándor* népjóléti miniszternek hivatalos helyiségében. A megjelentek elhatározták, hogy a ma este tartandó pártértekezleten a következő határozati javaslatot terjesztik elő elfogadásra:

1. A Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártja elhárít magától minden felelősséget amiatt, hogy a választójog szabályozása nem törvényes úton történt, ahogy azt a párt állandóan követelte és hogy a választójog az adot erőviszonyok következtében nem teljes mértékben elégíti ki a párt programját. Annak a körülménynek alkotmányjogi vitájába, hogy a kormány rendelti uton szabályozta a választójogot, párt nem csatlakozik, mert ebben a kérdésben a párt tagjai között elsősorban jogi természetű nézeteltérések miatt a párt lelkiismereti kényszer alkalmazása nélkül annál kevésbé dönthet, mert ez a keresztyén erők újra szétförgöcsölésére vezetne.

Elfogadták a többségi határozati javaslatot

A Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártja ma este értekezletet tartott, amelyet *Haller István* nyitott meg.

Huszár Karoly szövegétette, hogy *Haller* ismételt tett nyilatkozataiban és legutóbbi beszédeiben a kormánnyal szemben foglalt állást. Véleménye szerint nem volt jogosult arra, hogy ilyen nyilatkozatokat tegyen a párt nevében. *Bernolák Nándor* népjóléti miniszter a párt képviselőinek egy részét értekezletre hívta meg és ott határozati javaslatot hoztak, amelynek elfogadását kéri.

Vass József a határozati javaslatot elfogadásra ajánlja.

Haller István felszólalásában utalt arra, hogy véleménye szerint nem a volt nemzetgyűlési képviselők, hanem a párt összesége, az országos pártkongresszus van hivatva dönteni ebben a kérdésben.

Vass József kultuszminiszter kizárólag a volt képviselők fórumát tartja kompetensnek ebben a kérdésben. Kéri az értekezletet, hogy ilyen értelemben határozzon.

A többség továbbra is fenttartja a pártot

A Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártjának azok a volt képviselő tagjai, akik a betervezett határozati javaslatot elfogadták, *Haller Istvánnak* elutasító magatartása miatt elhagyták az egyetem utcai klubhelyiséget és átvonultak a népjóléti miniszter hivatali helyiségeibe, ahol értekezletet tartottak, amelyen dr *Prohaszka Ottokár* elnökölt.

Az értekezlet elhatározta, hogy mivel a ma esti szavazás alkalmával kiderült, hogy jelentékeny kisebbségben maradtak azok, akik az előterjesztett határozati javaslattal szembe helyezkedtek, a kivált és ezáltal tanácskozási egybegyűit volt képviselők magukat tekintik a

Reggel jelenik meg az egységes párt kiáltványa

A holnapi nap fontosnak és eseménydusnak ígérkezik az egységes kormányzópart számára. Reggel jelenik meg a *Bethlen István* gróf miniszterelnök vezetése alatt álló párt próklamációja, amelyet a párt intéző bizottsága a nemzethez címaz.

2. A párt a nemzet életébe vágó érdekei szempontjából elengedhetetlenül szükségesnek tartja továbbra is az önálló és minden másától független keresztyén párt fenntartását, amelynek szüksége annál is inkább fenn forog, mert mindjobban tért foglal a liberálisizmus. Ennélfogva a párt más politikai pártokhoz nem csatlakozik és programjának teljes érvényesüléséért a küzdelmet önállóan veszi fel.

3. A párt az ország sulyos helyzetében a nemzet magasabb érdekei szempontjából támogatja a kormányt mindazokban a kérdésekben, amelyek programjának megfelelnek és amelyek a keresztyén irányzatot a nemzeti konszolidáció, az ország nyugodtá tételét és békés megerősítését szolgálják.

4. A párt a maga érintetlenségében marad és programját a nemzeti erkölcsi értékének biztosítása érdekében követendő politikáját a legközelebbi napokban kiáltvány útján terjeszti a választópolgárok elé. Ezen a napon haladéktalanul megindítja a választóközönség szervezését, a választási mozgalmat.

Turi Béla és *Kutkafalvy Miklós* indítványozzák, hogy az országos pártkongresszus határozatát varják be.

Több felszólalás nem lévén, a kérdést szavazásra tették fel, mire a határozati javaslatot elfogadták.

Nem fogadták el a határozati javaslatot: *Grieger Miklós*, *Haller István*, *Haller József*, *Szabó József*, *Csernus Mihály*, *Iklódy Szabó János*, *Avarffy Elek*, *Kutkafalvy Miklós*.

Az értekezlet után azok, akik a határozati javaslatot elfogadták, a népjóléti miniszter hivatalában megbeszélést tartottak. Eszerint a keresztyén nemzeti egyesülés pártjának mérsékelt része, amely a határozati javaslatot elfogadta, kívülről támogatni fogja a kormányt.

Haller István az értekezlet után a klubtagoknak elmondta az értekezlet eredményét és azt, hogy a legközelebbi napokban összehívják az országos pártkongresszust és módot adnak arra, hogy az a választóközönség döntson, amely a volt nemzetgyűlési képviselőket megválasztotta.

Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártjának továbbra is. Ennélfogva felszólítják az összes létező pártszervezeteket a csatlakozásra. Ilyen értelemben már a legközelebbi napokban kiáltványt fognak az ország választóközönségéhez fordulni.

Megalakították nyomban a párt intéző bizottságot, amelynek tagjai le'tek *Huszár Karoly*, *Ernst Sándor*, *Bénárd Ágoston*, *Bartos János*, *Usetty Ferenc*, *Kontra Aladar*, *Bozsik Pál*, *Frühwirt Mátyás* és *Szűcs Dezső*.

Mivel *Hallerék* a párt helyiségeit nem hajlandók átengedni, a párt részére a *Gellért-szállóban* béreltek helyiséget.

Ertesülésünk szerint a kiáltvány mindenekelőtt rövid összefoglaló méltatását adja az első nemzetgyűlés munkásságának. Felsorolja ezután azokat az okokat is, amelyek a nemzetgyűlést részben meddővé és terméketlenné tették és ennél a pontnál részletesen foglal-

kozik a királykérdéssel. A kiáltvány rövid méltató történetét adja a kisczardapárt harmadfélèves küzdelmének. Majd felsorolja azokat az indokokat, amelyek szükségessé tették, hogy a kisczardapárt a vele rokon gondolkozási politikussal egyesülve, új, nagy egységes párttá egészüljön ki. A kiáltvány végén mindenkit felszólít arra, hogy lépjen be az egységes pártba.

Magát a párt programját a kiáltvány nem részletezi, azonban rövidesen a *Bethlen*-párt röpiratot fog kibocsátani, amelyben ismerteti a párt programját.

Ugyancsak holnap tart ülést az egységes párt intézőbizottsága is. Ez lesz a hivatalos jelölő ülés. Az értekezlet aligha végez munkájával a holnapi napon.

Beavatott helyről nyert információk alapján közöljük, hogy a kormányzóparti képviselő jelölések még nincsenek lezárva. Eddig az egyes keruletokban csak úgy kombinációként vetettek fel egyes neveket. A kisczarda és polgári párt vezetősége ez uton is felhívja a választókeruletkeket intézőbizottságát, hogy a jelöléseket a központtal előzetesen tudassák.

Ma délelőtt 11 órakor tartotta a somogy-megyei kisczardapárt nagygyűlését *Kaposvár*-on. A gyűlésen megjelent nagyatyádi *Szabó István* volt földmívelésügyi miniszter is. Beszédében rámutatott arra, hogy a kormányzás gyakran önfelaldozással jár, hogy megmentsük még azt is, ami megmaradt, amit csak úgy tudunk elérni, hogy aláírjuk a békét. Hogy mennyire helyes az út, amelyen haladunk, bizonyítja az is, hogy *Rakovszkyék* és *Andrássyék* is felírják zászlójukra a mi elveinket némi módosítással, hogy így menjenek a nép közé. De a nép megnézi, hogy kinek higgyen. Hangsúlyozza, hogy lesznek adók, ezeknek kell is lenniök, csak a kivetés legyen igazságos. Ezután foglalkozott a földreform kérdéseivel és kijelentette, hogy amennyiben az ő pártjuk jut többségre, úgy a megkezdett munkát be is fogják fejezni.

Örömmel konstatálja, hogy az a kínai fal, amely eddig a tanyát a várostól elválasztotta, kezd leomlani. Ismerem fajtámat, — mondotta — és meg vagyok győződve arról, hogy a munkakégy, a kitarítás meg van benne, mert jól tudja, hogy az az érték, amit a munka állít elő és nem az, hogy ráírjuk egy papírra, hogy az ezer korona.

A kiviteli engedélyeket országos érdekből csinálta, hogy ez által azok a gazdák, akik jöszágaikat kiteleltetni nem tudják, azokat eladhassák a külföldön. Ugyanígy állunk a lizsttel is, amiben szintén felesleg volt. A választójog kérdésével foglalkozva kijelentette, hogy a kormány a titkosság kérdését nem tette pártkérdéssé, amennyiben ez csak rendelet és nem törvény. Kéri hivat, legyenek a párt és az eszme apostolai, fontolják meg jól, hogy kibe helyezik bizalmukat, mert a jövő választás 5 évre szól és korrigálásnak ez alatt az 5 év alatt helye nem lehet. Szeretné, hogy az az alap, amelyre építettek, legyen erős, legyen szilárd, hogy az egész ország megtalálja benne a boldogulást.

Utána *Kovács J. István* volt nemzetgyűlési képviselő szólalt fel, ezután a nagyatyádi választókerület megbizottja megkérte nagyatyádi *Szabó Istvánt*, hogy fogadja el a jelöltséget. Nagyatyádi *Szabó István* a bizalomért köszönetet mondott.

Fiume zárt város Lefegyverzik a fascistákat

Róma, márc. 7. Az „Associated Press“ tudósítója jelenti Costelli Fiume meghatalmazott minisztere zárt városnak jelentette ki Fiumét. Megtiltotta, hogy oda bárki más, mint fiumei polgár belépessen. **Etrendelte a magánszemélyek lefegyverzését.** Mindazok, akik a legutóbbi konfliktusban résztvettek, valamint azok az idegenek, akiket foglalkozásuk nem köt a városhoz, kötelesek elhagyni Fiume területét.

Róma, március 7. A fiumei nemzetvédelmi bizottság az olasz külügyminiszternek és belügyminiszternek táviratot küldött, amelyben kéri az olasz kormányt, hogy intézkedjen haladéktalanul a carabinieri-knek és az olasz királyi csapatoknak Fiuméből való kivonulásáról. A fiumei kormány reméli, hogy az olasz kormány intézkedéseinek sikerülni fog minden nagyobb nehézség nélkül a közrendet és nyugalmat helyreállítani.

A félhivatalos Stefani-ügynökség közli az olasz kormány kommunikációját, amelyben az olasz kormány kijelenti, hogy mély sajnálattal szerzett tudomást a fiumei eseményekről és hogy a maga részéről mindent el fog követni, hogy a nyugalom minél előbb helyreálljon.

Bécs, márc. 7. Fiuméből táviratozzák: A fiumei nemzeti fascista párt felhívást bocsátott ki, amelyben a fascistákat felszólítja, hogy fegyvereiket szolgálatukba be. Karabinierik fogják a lefegyverzést végrehajtani.

Bécs, márc. 7. A belgrádi lapok szerint a szerb kormány tegnap este adta át Rómában a fiumei lázadással kapcsolatos tiltakozó jegyzékét. A jegyzéket, mint ismeretes, tegnap már egész nap várták az olasz fővárosban.

A jugoszláv kormány a jegyzékben felhívja Olaszországot, hogy mondjon le a fiumei bandák támogatásáról és erélyesen lépjen fel a fascisták ellen. Erélyesen hangsúlyozza a jegyzék, hogy Fiume önállóságát meg kell őrizni.

A belgrádi kormány egyúttal a többi hatalmaknak is küldött jegyzéket, amelyben értesíti őket a fiumei zavargásokról. A jugoszláv kormány a Fiume mellett lévő falvakban erős csapatokat vont össze.

Országos orvoskongresszus Debrecenben

Nagyszabású ünnepség fog lefolyni Debrecenben szeptember havában. Az Országos Orvosszövetség ez évben Debrecenben tartja meg a méreteiben is hatalmas s az egész ország orvosainak bevonásával rendezendő orvoskongresszust. Ez alkalommal az ország leghibesebb orvosprofesszorai adnak egymásnak Debrecenben találkozót, úgy a fővárosból, mint a vidékről, hogy megvitassák az orvosokat közletről érintő ügyeket.

Körülbelül 500—600 orvosvendégre lehet számítani. Az előkészítő munkálatokat dr. Kenéz Gyula és dr. Tüdös Kálmán vezetésével néhány lelkes orvos végzi. Megalakították a fogadó, elszállásoló, kirándulást rendező bizottságokat. Elhatározták, hogy a város vezetőembereit a kongresszus tiszteletbeli elnökeinek fogják megnyerni. Az elszállásolást úgy oldják meg, hogy az orvosok nagyrészt, akik legtöbbszörnek ugyanis sok ismerőse van Debrecenben, magánházakban helyezik el. Az itt tartózkodás ideje két nap.

Az orvoskongresszus végleges nagyszabású programját rövidesen teljesen kidolgozzák. Az Orvosszövetség hajdumegei és debreceni csoportja mindent elkövet, hogy a kongresszus fényes sikerrel folyjon le.

— Az árvaszék régi iratait leoltárba helyezik. Az árvaszéknél az utóbbi idők alatt felgyülemlettek azok a régi iratok, amelyekből ma már nem dolgoznak, úgy hogy nem lehet azokat hol elhelyezni. Ezért az árvaszék ki-mondta, hogy a 32 évnél régebbi iratokat a történelmi levéltárban helyezi el. Az árvaszék évégből megkereste a városi tanácsot, hogy adjon helyet a városházán a régi családügyi okiratoknak. Az ügy legközelebb a tanács elé kerül.

Áprilisban lesz a genovai konferencia Lengyelország és Magyarország viszonya

Páris, március 7. Most már bizonyos, hogy a genovai nemzetközi konferencia április 10-ikén fog megnyitni. A „Matin“ feltétlenül hiteles forrásból tudta meg, hogy Poincaré is elutazik Genovába, de mivel a köztársasági elnök Algirba készül, távollétében a miniszterelnök helyettesíti, tehát Poincaré nem maradhat sokáig Genovában. A megnyitásra minden esetre elmegy. Ezzel is bizonyosságot kíván tenni arról, hogy milyen nagy fontosságot tulajdonít Franciaország a genovai értekezletnek.

Bécs, márc. 7. Lasoczy Zsigmond bécsi lengyel követ Lengyelországnak a kisantanthoz való csatlakozásáról a következőket mondotta munkatársunknak:

— Lengyelországnak a kisantanthoz való közeledése befejezett tény. Az egész közeledés, amely Lengyelország és a kisantant között

történt nem egyéb, mint egy szűkebb gazdasági szövetség létesítése és pedig abból a célból, hogy Genovában az egységes fellépés biztosítható.

Arra a kérdésre, hogy ez a közeledés a kisantanthoz nem jelent-e Lengyelország részéről ellenséges magatartást Magyarország iránt, a bécsi követ így felelt:

— Az egész idegességet nem értem. Ez a megegyezés a kisantant és Lengyelország között egyáltalában nem politikai jellegű és legkevésbé sem irányul Magyarország ellen. Magyarország mindig számíthat arra, hogy Lengyelország a békeközvetítő szerepet fogja vinni Magyarország és a kisantant között. — Magyarország a legszebb reményekkel tekinthet a jövő elé Lengyelország magyarbarát politikáját illetően.

Harc az egészségért Az egyetemi klinikák működése

A volt városi kórház pavillonjaiban vannak elhelyezve a Tisza István Kir. magy. Tudomány Egyetem orvoskarának belső klinikái. Ugyanaz a portás ugyanannál a bejárónál fogadja az érkezőket, mint régen. Az egyes pavillonok most is ugyanolyan zordanon barnulnak az udvaron, mint eddig, a volt kórház idejében, úgy hogy kívülről alig vehető észre az egyetemi jelleg. Csak a kórház udvarán keresztülsiető egyetemi hallgatók engednek arra következtetni, hogy nem a régi városi kórházban járunk, hanem egyetemi klinikán. Belül a barna épületekben már észrevehető az egyetemi jelleg s a más ügy- és betegkezelés élenként belénk önti azt a tudatot, hogy a legnagyobb tudomány, az orvosi tudomány szent csarnokában járunk.

A gondnoki hivatalban Balassa Márton főtanácsos lázasan buzgólkodik a kis államszerű intézmény kormányzásán. Fialat ember, Temesvár város volt főszámvevője. Kedvesen fogad és szinte átszellemült arccal mesél kis országának viszonyairól.

— November 1-én vettük át a várostól a kórház épületeit. Akkor a beteglétszám 419 volt. A klinikák igazi forgalmáról az embernek azonban csak akkor lehet fogalma, ha megtekinti az ambuláns kezelést, mely reggelként 8 órakor kezdődik és bizony még 1 órákor is tart. Itt bent, a központi klinikán megvizsgáltatnak a betegek és ha szükséges, beutaltatnak. Bizony nagyon tulzsufoltak a klinikák, úgy annyira, hogy azon gondolkozzunk, hogy az egyetem a nyulási barakkokban is elhelyez egy osztályt.

— Kezdetben nagyon sok nehézséggel kellett megküzdünk. A felszerelés és anyaghiány oly nagy volt, hogy alig bírjuk a hiányok pótlását még most is. Súlyos milliókba van ma az államnak ez az intézmény. 35 millió póthitel kapott az egyetem az államtól a klinikák céljaira, de még mindig ránk férne az anyagi segítség.

— Az élelmezés — mondotta a főgondnok — tisztára központilag történik és egy hónap alatt több mint egy millió koronába kerül. Egy beteg átlagos napi ellátása 55 koronára van kontemplálva. Ezt az állam fedezi. Ami magát az élelmezést illeti, most már javult a kórházi élelmezés, melyre mint hallottam, nemrég még nagy panaszok voltak. És itt elébe tartja a főgondnok a klinika heti étrendjét. Pompás eledel. Vaj, lekvár, tormás virsli, befőtt és más delikatessz eledel az étrendben.

— A vaját, mondotta a főgondnok, Sopronból hozatjuk, míg a mézet és tejet egyes uradalmakból kapjuk, azonban nagyon érezzük a hiányát egy városi tejgazdaságnak. A husadagokat is lényegesen felemeltük és a legteljesebb klinikai étrendre térünk át. Nagy bajokat okoz a klinikáknak a tejhiány, mert tej, az sajnós, sosem elegendő.

— Ami az anyagokat illeti, a klinikák számára most kaptuk meg a kísérleti állatokat, amelyekben az egyes kísérleteket végzik a professzorok. Ezután megmutatta a főgondnok magát a gondnokságot, mely 3 nagy teremben

van elhelyezve. A klinikáknak 3 tisztviselője van s az állam most fog kinevezni 9—10 irodai szakértőt. A gondnokságról az egyes klinikákra kalauzolt ezután a főgondnok. A belső klinikai telepen 4 klinika van elhelyezve, úgy mint: a dermatológiai, szemészeti, gyermek és ideg és elmekörtányi osztály.

Elsőnek a dermatológiai osztályt tekintettük meg. Itt Preininger Tamás dr. tanársegéd fogadott és kedves modorában panaszkodott, hogy az osztály nagyon szűkösben van felszerelve. Azonban lassan-lassan pótolódnak a hiányok. A laboratóriumban dr. Orsós tanársegéd egy másik orvossal éppen egy sterilizáló készüléken kísérletezik. A laboratórium egy sarkában tengeri disznók; csak alig pár nap előtt érkeztek a salvarzan kísérletekhez Fiuméből. A kis állatok szép kalitkában várják halálukat, amit a beléjük ojtott bacillusok okoznak.

Közbe benyitunk a kórtermekbe is. Szomorúság és tisztaság mindenütt. Dr. Orsós tanársegéd elébe hozat egy vézna lánykát. Mindkét lábaféle lefagyva. Egész télen át szenvedett az istenadta, az éhségtől leenyvedve. Jelenleg a dermatológiai osztályon táplálják s a kis 7—8 éves leányka eszik is, naponta 10 adagot is. A gyermekosztályon egy kedves szőke ápolónő fogad, később előkerül az egyik fiatal tanársegéd. Az osztály dr. Szontag Felix professzoré. Sorra apró csemeték, mindmegannyi gyenge állapotban, amikor bekerül s megerősödve, amikor elhagyja az osztályt.

A szemészeti osztályt dr. Blaskovits, a híres szemész vezeti. A professzor most Budapesten van, helyette dr. Fazekas tanársegéd fogad és kalauzol a szemészeti osztályon. A szemészeti klinikán van külön trachomás osztály is. Különös érdekessége az osztálynak egy leány, aki mindkét szemével bandzsított. Most azonban Blaskovits saját módszerével végzett operációja után a leányka kancsalsága egyik szemén teljesen elmúlt, a másik szemé pedig már a gyógyulás útján van.

Az elme- és ideggyógyászati klinika barna, szomorú épületei mellett elhaladva a konyhába érkeztünk. Hatalmas konderokban fő a leves, sül a hus. Mindegyik klinikának két-két szakácsnője van, mellettük kisegítő lányok egész serege. A jó étel szag jólesően izgatja az ember orrát, amikor a konyhába lép. A konyhából a géptermbe mentünk. Mindenféle serény munka...

Az egész klinikai telepen mindenütt munka, rend és pontosság; ez az, ami elsősorban meg ragadja a szemlélt. Munka és harc, ami a betegséggel, a kórral folyik a társadalom egészségéért és ezzel a jövőéért. Annál szomorúbb, hogy még mindig vannak hiányok, amit még a vezetők lelkesége sem küzdhet le és annál inkább rajta kell lenni mindenkinek, hogy ezeket mennél előbb kiküszöbölhessék. Megvan rá a remény, hogy az állam és a társadalom együttes áldozatkészsége pótolja a pótolni valókat s a debreceni egyetemi klinikák azza fejlődnek, amire minden biztató előjel megvan: az Tiszántul egészségügyi központjává.

Az erdélyi magyarság nem választ

Kolozsvár, márc. 7. Az oláh kormány az összes magyar képviselői és szendvisti jelöléseket visszautasította, csak négy liberális szolgalelkű jelölt és iróniaképpen két magyar jelölés maradt érvényben, de ez is bizonytalan, mert ezek is megbukhatnak. Az erdélyi magyar szövetség elnöksége felháborodásában kiáltványt fordult a magyarsághoz és arra hívta fel, hogy ott, ahol ellenzéki jelölt van, az ellenzéki jelölőre adja a magyarság a szavazatát. Higgadtabb megfontolás után arra az elhatározásra jutott a magyarság, hogy a választásoktól teljesen távol tartja magát és rákényszerített passzivitásában marad továbbra is. A sérelmeket egy magyar küldöttség hozza a román király tudomására.

Bécs, márc. 7. A „Neues Wiener Tagblatt“ bukaresti tudósítást közöl, amely egyebek között a következőket mondja:

A választásokon a következő pártok vesznek részt: A nemzeti liberális párt *Bratinau* vezetésével, a konzervatív progresszista párt *Marphilomann* és *Arion* vezetésével, *Avarescu* néppártja, a parasztpárt *Mihalaci* és *Lupu* vezetésével, a fuzionált demokrata és nemzeti párt *Take Jonescu*, *Joga* és *Popescu* vezetésével, a szocialistapárt és végül a kommunista párt. Az anektált kerületekről ezekhez járul a román radikális párt *Maniu* és *Vajda* vezetésével Erdélyben, a demokratapárt Bukovinában és a parasztpárt Bessarabiában.

A Felvidék autonómiája

A tótság önrendelkezési jogot követel

Prága, márc. 7. Néhány nappal ezelőtt a prágai képviselőházban beterveztették a tót néppártnak az 1920. évi február 29-iki cseh-szlovák köztársasági alkotmánytörvény megváltoztatására és az önállóság legalizálására vonatkozó indítványt. Ez azt követeli, hogy miután az 1920. évi február 29-iki alkotmánytörvény a tót nép önrendelkezési jogát nem vette figyelembe és ennek a kérdésnek a nemzetgyűlés részéről történt megoldása sem a Felvidék, sem pedig az egész köztársaság érdekeinek nem felel meg, a cseh-szlovák köztársaság nemzetgyűlés végre jogerősen rendelkezze ezt a viszonyt még pedig a tót nemzet önrendelkezési jogának és a pittsburgi szerződésnek figyelembevételével. Az indítvány egyebek között ezeket a rendelkezéseket tartalmazza:

A Felvidék, mint közjogi és jogi személy azokból a részekből áll, amelyeket a trianoni békeszerződés odaitélt a cseh-szlovák köztársaságnak. A Felvidéknek saját címere és saját fehér-kék-piros zászlója van.

Saját belső ügyei elintézése céljából úgy a törvényhozás, mint a végrehajtó hatalom szempontjából saját országos önkormányzata van. Belső ügyei elintézése céljából saját tartományi kormánya van, amelynek élén a miniszterelnök áll. Ezt a kormányt az elnök felvidéki illetőségű polgárokból nevezi ki. A tót tartományi gyűlés egykamarás és annyi tagból áll, ahány szenátor és képviselő a prágai nemzetgyűlésen szerepel, hivatalos nyelve a tót. Az önkormányzat költségeit a Felvidék viseli bevételeiből.

Az egész köztársaság közös ügyei a következők: Hadügy, külügy, közlekedésügy, igazságügy és az elnökválasztás, valamint az ezzel összefüggő pénzügyi törvényhozás. A közös ügyek élén az elnök által kinevezett közös miniszterek állanak, akiknek egyharmada tót kell, hogy legyen. A közös testületek által meghozott törvényeket cseh és tót nyelven közlik. A törvénynek 1925 végéig életbe kell lépnie.

A vetések jól teleltek

Debrecen gazdasági viszonyai

Surgóth Jenő gazdasági főfelügyelő, a m. kir. debreceni gazdasági főfelügyelőség vezetője Debrecen város közigazgatási bizottságának legutóbb tartott ülésén jelentése során élénken vázolta a város február havi gazdasági viszonyait.

A jelentés többek között beszámol arról, hogy február 4. és 5-én erős hideg kezdődött, amely február 20-ig tartott; február 13. és 14-én a hőmérséklet 22 C. fokig is lesüllyedt. A hó vége felé néhány napon gyenge esők és nagy ködök voltak. A hó 6. és 7. napján rendkívül nagy havazás volt, több helyen félméternél magasabb hóréteg képződött, úgyhogy a gazdasági munka a nagy havazások következtében teljesen szünetelt és csak vetőmag elkészítésére és állatok gondozására szorítkozhatott.

A hó végével beállott enyhébb időjárás következtében a földeken levő hó legnagyobb részben már elolvadt, de a mezei munka sehol sem volt megkezdhető a nagy nedvesség következtében és az csak az olvadás folytán keletkezett vizek levezetésére szorult.

Az őszi vetések ditalában jól teleltek át az eddigi jelek szerint. Ugyan még nem állapítható meg teljes pontossággal, azonban már most is konstatalható, hogy nem szenvedtek lényegesebb kárt, amitől a tél folyamán tartani lehetett, sőt, a késői vetések is jól kiteleltek a hó alatt.

A szőlés takarmány igen megfogyott, mert a különben is kevés termést az állatok a hosszas istállóztatás alatt igen megfogyasztották.

Végül bejelentette a főfelügyelő, hogy a Debreceni Juhtartó Gazdák Egyesületének gyapjувásár vállalata a kellő lépéseket megtette a múlt évben megtartott országos gyapjувásár, illetve aukció állandósítására. A szervezés munkája megindult és a legszebb reményekre jogosít úgy, hogy az idén megtartandó

gyapjувásáron nemcsak Debrecen és Hajdúvármegye, de Csonka-Tiszántul juhtartó gazdái is nagyszámban fognak részt venni.

A bizottság a jelentést tudomásul vette.

Tisztújítás az Iparoskörben

A debreceni Iparos Kör, amely magában foglalja Debrecen egész iparos-társadalmát, vasárnap tisztújító közgyűlést tartott. Biczó Gyula elnöki megnyitóját után beszámoltak a Kör múlt évi működéséről, majd megválasztották az új tisztikart három évi időtartamra.

Elnök lett Biczó Gyula. Alelnökök: *Frahács* József és dr. *Balla* Gerő. Titkár: dr. *Barna* László. I. jegyző: *Lechner* Lajos. II. jegyző: *Komáromi* Sándor. Gazda: *Fuchs* János Pénztárnok: *Fazekas* Imre. I. könyvtárnok: *Lechner* Lajos. II. könyvtárnok: *Nagy* Károly. I. zászlótartó: *Szöllősy* Dániel. II. zászlótartó: *Bihary* Gábor. Karnagy: *Pálfy* Lajos. Számvizsgálók: *Juhász* István, *Kurián* Gyula, id. *Losonczy* János.

Választmányi rendes tagok: *Aberle* Raymond, *Aczél* Géza, *Asztalos* István, *Csurka* István, *Czipott* György, *Dávidházy* Kálmán, *Dobi* Károly, *Darvas* Béla, *Eklly* József, *Erdődy* Lajos, *Fuchs* József, *Füvessy* Lajos, *Forgách* István, *Gyürky* Sándor, *Horváth* János, *Harsányi* István, dr. *Harsányi* Imre, dr. *Hortobágyi* Ernő, *Killer* Ede, *Kostya* János, ifj. *Kiss* Imre, *Koller* Ferenc, *Máthé* János, dr. *Medveczky* Károly, *Magyar* Ferenc, *Marx* János, *Nagy* József, *Németh* Aladár, *Ormós* József, *Piros* Béla, *Riskó* Béla, dr. *Radó* Dezső, *Rostás* István, *Riesz* Miklós, *Sántha* Károly, *Szabó* Károly, *Soós* András, *Sztankay* F. Béla, *Schneider* Mihály, *Sarkadi* Dezső, dr. *Szabó* Mihály, *Schuller* Sámuel, *Schwartz* Armin, *Steppier* Károly, dr. *Szantai* Ferenc, *Tóth* István, *Than* Gyula, *Takács* Péter, *Urbanovits* Miksa, *Vojta* Géza, *Varjassy* Imre, *Vidovits* István, *Veréb* Lajos, dr. *Vass* Károly, *Varga* Lajos, *Varga* Imre, *Végh* Gyula, *Weszely* Antal, *Zelinger* Ede.

A közgyűlés után barátságos társasvácsora volt.

NAPI HIREK

Miskolc Lajos főispán installációja a megyénél. Miskolc Lajos városi főispánnak Hajdu vármegye főispánjává történt kinevezése úgy a városban, mint a vármegyében osztatlan örömmel találkozott. Mint megbízható helyről értesültünk, amint a kinevezésről szóló kormányzói dekrétum leérkezett a megyéhez, Miskolc Lajos főispán nyomban átveszi a megyei főispánság vezetését. A főispáni installáció még e hó folyamán ünnepélyes keretek között fog végbemenni. Az installáción megjelennek a társtörvényhatóságok képviselői is. Ugy értesültünk, hogy az ünnepélyes installáción résztvesz gróf *Bethlen* István miniszterelnök is.

Szathmáry Zoltán gyásza. Szathmáry Szeréna, *Lénárt* József volt debreceni helyettes postafőnök, jelenleg békéscsabai vasuti postafőnök felesége 44 éves korában meghalt. Az elhunytban Szathmáry Zoltán hírlapíró kollégánk testvérét gyászolja.

Rendkívüli városi közgyűlés. Debrecen város törvényhatósági bizottsága csütörtökön délelőtt 9 órakor Miskolc Lajos főispán elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozatán a központi választmány megalakítása és a villanygyári igazgatóság betöltése feletti határozathozatal szerepel. A rendkívüli közgyűlésre a meghívókat a városi tanács tegnap kézbesítette ki a bizottsági tagoknak.

Az állam megkezdi a gabonavásárlást. Értesülésünk szerint illetékes helyen elhatározták, hogy az állam április hónapban újra megkezdi a gabonavásárlást, hogy az ellátatlanok kenyér és főzölisztje a termelési év végéig minden körülmények között biztosítva legyen és az ellátásban fennakadás ne történjen. Ugy halljuk, hogy a közéleti tanács rövidesen újabb bab export engedélyezése iránt tesz javaslatot a földmívelésügyi miniszternek és valószínű, hogy rövidesen rá kerül a sor a zab exportjára is.

Eljegyzések. Dr. *Tóth* Lajos egyetemi tanár—*Csánky* Erzsébettel, *Molnár* Gergely—*Varga* Juliánával, *Dobai* Lajos—*Taricska* Ilonával, *Nemes* János—*Illés* Ilonával, *Suba* István—*Kovács* Máriaival, *Gergely* Antallal—*B. Balog* Eszterrel, *Csécsei* Mihály—*Kovács* Erzsébettel, *Kollár* András—*Molnár* Rózsikával bejelentették eljegyzésüket az anyakönyvi hivatalban.

Kereskedők és iparosok figyelmébe. A békeszerződés legsúlyosabb hatással járó rendelkezései közé tartoznak azok, amelyek a háboru előtti tartozások rendezését szabályozzák. E szabályokat az érdekeltek csak hiányosan vagy egyáltalában nem ismerik. Minthogy a tartozások rendezése most már aktuálissá vált, mert például az angolországi adósk megkapták a fizetésre hívó kék cédulákat, a kereskedelmi és iparkamara e tartozásokra vonatkozó szabályokat ismertetni fogja. Felhívja tehát a kamara mindazokat, akiknek angolországi viszonylatban adósságaik vannak, hogy f. hó 9-én, csütörtökön déli 12 órakor a kamara hivatalában tartandó értekezleten megjelenni szíveskedjenek. Tárgy: Az angol hitelezőkkel szemben fennálló háboru előtti tartozások rendezése.

Az Ébredő Magyar Nemzetvédelmi Sajtó Részvénytársaság részvényeinek jegyzési határideje március 10-én lejár. Az elnökség ezt — tudomásunk szerint — nem fogja meghosszabbítani, ezért minden magyar ember okosan cselekszik, ha ezen 25 millióra tervezett részvénytársaság részvényeiből minél előbb jegyez és így befekteti pénzét egy nagyjövőjű vállalatba s egyúttal teljesíti hazája és faja iránti kötelességét. Központi jegyzési hely: az EME irodája (Egyház-tér 13. jobb kerestéplület). Jegyezni azonban bármely ébredőnél is lehet. Egy részvény ára 100 K és 10 K alapítási költség. Bővebb felvilágosítással a fenti iroda szolgál a hivatalos órák alatt délelőtt 9—12 ig és délután 3—7 óráig.

A gyógynövények termeléséről és értékesítéséről tartanak előadást a m. kir. földmívelésügyi miniszterium gyógynövény kirendeltségeinek tagjai folyó hó 10-én, délelőtt 10 órakor a gazdakör helyiségében. Felhívjuk az érdekes előadásra olvasóink figyelmét.

— **A Népszerű Főiskolai Tanfolyam** tavaszi ciklusának első előadásai tegnap délután kezdődtek meg **Hankiss János** és **Huzella Ti-vadar** előadásaival. A tavaszi ciklusban a már közölt programban megemlített előadásokon kívül a következőket tartják: I. 4 óras előadások:

Március 16., 18., 21. és 23-án délután 5 órakor: **Dr Tankó Béla** egyet. ny. r. tanár: *Az ideáltizmus*. Március 16., 18., 21. és 23-án délután 6 órakor: **Dr Varga Zsigmond** egyet. ny. r. tanár: *Bevezetés a vallástörténetbe*. Március 25., 30., 31. és április 1-én délután 5 órakor: **Dr Révész Imre** ref. lelkész: *A magyar református egyház és az egyetemes kereszténység*. Március 28., 31., április 4. és 6-án délután 6 órakor: **Dr R. Kiss István** egyet. ny. r. tanár: *Magyarország bomlása a tatárjárás előtt*.

II. 1—2 óras előadások: Március 17-én délután fél 6 órakor: **Dr R. Kiss István** egyet. ny. r. tanár: *A magyar faj történelmi ismerete*. Március 24. és 27-én délután 5 órakor: **Dr Mádai István** egyet. tanársegéd: *A pálvaválasztás*. Március 30., április 6-án délután 6 órakor: **Szontágh Félix** egyet. ny. r. tanár: *Válogatott fejezetek a csecsemőáplálásról*. Április 3-án délután 5 órakor: **Dr Barabási Kun József** egyet. ny. r. tanár: *A választódiógról*. Április 3. és 5-én délután 6 órakor: **Dr Sz. Kun Béla** egyet. ny. r. tanár: *A szétszakított magyar egyházak*. Április 4. és 5-én délután 5 órakor: **Dr Benedek László** egyet. ny. r. tanár: *Az elmebeteg gyógyításának története*. Április 8-án délután 5 órakor: *Versényi Tibor* vezérigazgató: *Kereskedelmi problémák*.

Ezekhez az előadásokhoz kapcsolódnak **Dr Demény Gyula** katonai ügyész ismeretterjesztő előadásai, amelyeket francia, illetőleg angol nyelven a Népszerű Főiskola egyes előadásai után tart. Március 17-én: *Albánia* (franciául, vetített képekkel), március 30. és április 1. *Irország* (angolul).

Minden előadás az egyetem I. sz. jogi tantermében (Ref. kollegium I. em., bejárat a Csokonai-szobor felől) tartatik. Belépő-jegyek a jogikari dékáni hivatalban kaphatók. (Ref. Kollegium I. em. Ugyanott történnek a csoportos (testületi) jelentkezések és a kedvezményes jegyek kiadása is. Egy előadásra 10 K. Tisztviselőknél, munkásoknál, tanulóknál 3 K. Egyetemi hallgatóknál 2 korona. Egy 4 előadásból álló sorozatra 40 K. Tisztviselőknél, munkásoknál, tanulóknál 10 K. Egyetemi hallgatóknál 5 K. Az egész ciklusra 190 K. Tisztviselőknél, munkásoknál, tanulóknál 50 K. Egyetemi hallgatóknál 30 korona.

— **Károsultakat keresnek.** A budapesti államrendőrség a napokban egy veszedelmes betörőbandát tett ártalmatlanná. A banda tagjai, **Szabó Ferenc** s társai kihallgatásuk során beismerték, hogy Debrecenben is jártak s itt is több betöréses lopást követtek el. Hogy kinél törték be, nem tudták megmondani, csupán annyi felvilágosítást adtak, hogy a betörés színhelye a Csapó- és Tégláskert volt. A budapesti törvényszék vizsgálóbírójának megkeresésére most a debreceni rendőrség a károsultak után kutat. A betörés december végén s ez év január elején történt. Akinél abban az időpontban betörték, jelentkeztek a Rendőrség, II. emelet, 85. számú detektívsohajában **János** és **Földes** detektíveknek.

— **Amerikai szeretetadományok kiosztása a Svetits-intézetben.** A Svetits-intézeti polgári leányiskola „Ifjúsági Vöröskereszt Egylete” hétfőn délután tartotta első rendes gyűlését és ezzel kapcsolatban szép kis ünnepség keretében osztotta ki az Országos Vöröskereszt utján kapott amerikai szeretetadományokat. A kedves műsor után jött az adományok kiosztása, amit részben a tagok kaptak, részben pedig a tagok osztottak szét 10 éven alóli szegény gyermekek közt.

— **Korpaosztás.** A debreceni gazdasági egyesület tagjai részére a jövő hét folyamán kisebb mennyiségű korpa lesz kiosztva. Előjegyzéseket a korpa árának lefizetése ellenében elfogad a titkari hivatal, Piac u. 61. sz. alatt.

— **A háború előtti államadóssági kötvények,** melyek vagyonszállás lerovása végett adták be, mártól (8-ától) kezdve a kiadott nyugta visszaadása mellett átvehető. *M. kir. állampénztár.*

Leharapta a felesége orrát

Két és fél évi fegyház a merénylőnek

Nem mindennapi tragédia játszódott le a múlt év november havában Debrecenben. **Baranyi Gábor** 26 éves talyigás veszekedés közben *leharapta és megette a felesége orrát*.

Baranyi Gábor és ismerőse, **Tóth József**, mindketten Török leányt vettek feleségül, azonban mindkettőjüket rövidesen otthagya a felesége s vissza költöztek anyjuk házába. Az elválásnak az volt az oka, hogy ugy **Baranyi**, mint **Tóth**, meglehetősen keményen bántak az asszonyokkal, veszekedtek, pereltek, sőt néha napján meg is verték őket.

A múlt év november 7-én este a két elhagyott férj a kocsmában borozott, mulatott. Mulatozás közben elhatározták, hogy meglátogatják **Baranyi** feleségét.

— **Leharapom az orrát** — mondta indulás előtt **Baranyi**.

Az elhatározást tett követte, elmentek **Baranyiné Nyil** utcai lakására, ahol **Tóth** az

ajtóban maradt örködni, míg **Baranyi** behatolt a szobába. Az ablakokat beverte s nagy hangon kezdett garázdálkodni, mikor megjelent **Baranyi** felesége. Amint őt megpillantotta **Baranyi**, neki esett, ötlegetni kezdte, majd *dulakodás közben leharapta a felesége orrát s megette*. A szomszédok a nagy sikoltozásra beakartak rontani, de ezeket az ajtóban örködő **Tóth** nem engedte be. A merénylő férjet s társát azonnal letartóztatta a rendőrség.

Tegnap vonta felelősségre őket a debreceni kir. törvényszék **Visky Sándor** elnöklelte alatt működő büntető tanácsa. Ugy **Baranyi**, mint **Tóth** beismerték tettüket, de azt tagadták, mintha előre elhatározták volna a kocsmában, hogy merényletet követnek el **Baranyiné** ellen.

A perbeszéd után a bíróság **Baranyi** Gábort *szülys testi sértés büntette miatt 2 és fél évi fegyházra*, **Tóth** Józsefet *bűnpártolás miatt 1 évi és 6 hónapi börtönre ítélte*.

NAPIREND

Szerda 1922 március 8

Prot.: Zoltán. Kath.: Istenes János.

Közművelődési könyvtár: Nyitva délelőtt 8-tól este 8-ig.

Kollegiumi Könyvtár nyitva d. e. 9—12-ig. d. u. 3—5-ig.

Csokonai-színház: Este fél 8 órai kezdettel: „Színház”, 3 egyfelvonásos C) bérletben.

Modern kabaré (Petőfi-tér). Előadás este háromnegyed 9 órakor

Intim kabaré (Petőfi-tér) előadás este fél 9 órakor.

Apollo mozgó előadása 5, 7, 9 órakor kezdettel.

Urania mozgó előadások 5, 7, 9 órakor.

A MANSZ nagyválasztmányának ülése d. u. 5 órakor a városházán.

A DEAC atletikai szakosztályának ülése d. u. 6 órakor Simonffy-utca 1c. (Menekültügyi hivatal.)

— **A Szt. Erzsébet Nőegylet munkája.** A Szent Erzsébet Nőegylet az idén nagy munkaprogramot valósít meg. Csak most indított egy művirág- és kosárfonó-tanfolyamot, majd két nívós kulturdélutánt óhajtott rendezni. A nyáron mesedélutánokat fog tartani az itthon maradt gyermekek számára s egy majális rendezését is felvette az idei programba. Eddigi értesülésünk szerint ez az ünnepély májusban lesz megtartva kerti ünnepély keretében és a jótékonyseg jegyében. A szép munkaprogramról élénk érdeklődéssel tekint Debrecen város közönsége.

— **Dr Szilágyi Imre** klasszikus-magyar hangversenyt ad március 14-ikén kedden este 8 órakor a Zenedében. Közreműködik **Dr Molnár Imre**, budapesti zeneakadémiai tanár, dalénekes, nemzeti muzsikánk országos nevé interpretálója. Jegyek Csáthy könyvkereskedésénél.

— **Házasságkötések.** Kaplanek Lipót ny. százados—Németh Emmával, Deák Mihály gazdálkodó—Kiss Zsuzsánnával, Szekeres István földműves—Veres Ottóval, Mátyás András földműves—Édes Erzsébettel, Som Sándor gyári munkás—Herbák Máriaival, Tóth Lajos asztalos—Magyar Máriaival, Kiss Sándor napszámos—Juhász Zsófiával.

— **Védőgátak a Szotyori-telepen.** Már jelezte a *Hajdúföld*, hogy a hirtelen nekiindult olvadás nagy veszedelemmel fenyegeti különösen a külsőségek mélyfekvésű részeit. Így a Szotyori-telep már csaknem egészében víz alatt áll, úgy hogy tegnap már megkezdték a telepen a védőgátak építését.

— **Szepesy Ferenc** tánciskolájában a délutáni tanfolyam ma 6 órakor veszi kezdetét. Az esti kurzusra is lehet iratkozni. Simonffy-utca 1—c. II. emelet.

— **A Kath. Otthon** március 12-én délelőtt 11 órakor évi rendes közgyűlést tart saját helyiségében (Piac-u. 68.) Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári, pénztárosi, felügyelőbizottsági és könyvtárosi jelentések. 3. Tisztújítás. 4. Indítványok. 5. A közgyűlés bezárása. Ugyanaznap este nyolc órakor közgyűlési vacsora az Otthonban, melyre f. hó 11-ig (szombat) lehet jelentkezni.

— **Koszorúmegváltás.** Oláh Gábor édesanyjának halála alkalmával az állami főreáliskola tanári kara és ifjúsága koszorúmegváltás címén 750 K-t adott össze. Az intézet igazgatósága az összegnek felét a tanárok özvegyeinek és árvaiknak, másik felét az intézet ifjúsági Vörös Kereszt Egyesületének juttatta.

— **Halálozások.** Domján József talyigás ref. 21 éves, Zelohár Eszter r. kath. 1 hónapos, Kis Gábor földműves ref. 23 éves, Juhász Mária ref. 18 hónapos, Koleszán Mária r. kath. 23 hónapos, Felmann Gyula ny. százados, ref. 68 éves, Adam Katalin ref. 11 hónapos, Csapolszki József cipész r. kath. 47 éves, Varga Ilona ref. 2 hónapos, Debreczeni István szűrszabó ref. 63 éves, özv. Hudák Jánosné Elczer Julianna r. kath. 68 éves, Tóth Sándor földműves ref. 47 éves, Marosi Andrásné Tokai Zsuzsanna ref. 65 éves, Fisch Jenő izr. 2 hónapos, Mayer Piroka ref. 6 hónapos, Bunthó József szabósegéd r. kath. 57 éves, Tokai (utónevét nem kapott) ref. 1 napos.

— **Husfűtölés** pontosan és kifogástalanul Zöldfa-utca 3. sz. alatt.

— **Gyász- és színehagyott ruhákat a leggyorsabban fest, tisztít Koncz Arany János-utca 10., Péterfia-ú. 30.**

Élénkség a marhavásárban

Emelkedtek az árak

A tegnapi baromvásár szokatlanul élénken folyt le. A gazdaközönség újra vásárolta az állatokat, aminek oka abban keresendő, hogy a gazdaközönség körében ellenőrizhetetlen forrásból olyan hírek kaptak lábra, mely szerint pénzünk újra devalváció előtt áll.

A *lópiacon* a felhajtás közepes volt. Jobb ígás lovak között a felhajtás és a kereslet egyformán nagy volt. Így a jobb ígás parasztllovak 75—80 ezer koronás árban cseréltek gazdát. Volt azonban 60 ezer koronás ígás ló is. A közepes minőségű lovak 28—32 ezer koronás ár között keltek, míg a silányabb minőségű lovak iránt nem nagy kereslet mutatkozott.

A *szarvasmarhapiacon* ugy a felhajtás, mint a kereslet nagy volt. Különösen az *ígás marha iránt volt nagy kereslet*, aminek oka a tavaszi munka idő beálltának közelségében, másrészt meg a gazdák körében elterjedt kóza hírekben keresendő. Jó jármos ökrök párja 85—90 ezer koronás árban kelt, míg a közepes jármos ökrök párja 60—70 ezer koronáért, úgyhogy ha ezeket a jószágokat kilóra vették volna, ezeknek ára különként 80 koro-

mába került volna. A mézárások és kereskedők nem igen kötöttek üzleteket, mivel ezek leginkább feljavított állatokat kerestek, a debreceni piacon pedig nem igen van hizott szarvasmarha.

A vételnél a *vágómarha drak* a következőképpen alakultak ki: Tehén 50—64 koronás, növendék 38—46 koronás, szopós borjú 44—52 koronás árban kelt különként élőszuliban.

Az *drak* a legutóbbi marhavásár óta emelkedő tendenciát mutatott. Általában a vásárokon mindvégig a legjobb kedv uralkodott. A gazdaközönség nagy vásárlókedvének köszönhető talán, hogy az árak ilyen nagyot ugrottak. Az irányzat szilárd.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök Igazságban:
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.*

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Szerda: Színház. C) bérlet.
Csütörtök: Színház. A) bérlet.
Péntek: Színház. B) bérlet.
Szombat: A kis graf. Bérletszünet.

Színház

(Molnár Ferenc három egyfelvonásosa. Bemutatta a Csokonai-színház.)

Alfred Kerr ugyanúgy került bele abba az előzetes referációjába, ami egyik reggeli lap-társunkban jelent meg, mint Pitátus a krédóba: alkalatott volna ott ugyanolyan joggal akár *Leonaire*, vagy akárki más a nagy színikritikusok közül. Mert hiszen külföldön mindenütt, tehát nemcsak Németországban, régi szokás, hogy a premier után csak két-három napra írnak kritikát. Régi és helyes szokás, mert a színikritika a legteljesebb koncentrációt köve-

teli meg a kritikustól s éppen ezért nagyon helyénvaló volt megemlíteni az eszmét, tekintet nélkül Alfréd Kerre és tekintet nélkül arra, hogy a *Színház* bemutató előadása hétfőn éjjel egy negyed tizenkét óra után végződött.

Különösen jogosult ez a lehangoltságot követelő óvatosság éppen *Molnár* Ferenczel szemben, akinek színpadtechnikai fölényessége könnyen optikai csalódásba ejtethet a belső, irodalmi érték mérlegelésénél s az izgató pillanatok feszült percei és érdekes negyedórak után az emlék első félórájában könnyen elsikkadnak a gyakorlatias formulák között a magasabbrendű kívánalmak. A *Színház*-zal szemben ugyan nem nagyon nehéz a megállapítás: fölöttébb jellemző az európai színpad általános lefelé leítálására, mely évről-évre jobban leereszkedik a mozihoz és az orfeumhoz és fölöttébb jellemző Molnár Ferencre, aki évről-évre jobban megalkuszik a nagy tömegek izlésével. Aminthogy tulajdonképpen elejétől fogva sem tett mást és mindig a külső hatás és a külső siker volt a döntő célja. Pedig jószemű pszichológus és majdnem mindig meg tudja ragadni a lényegét, meg tudja ragadni és ki is tudja fejleszteni, nagyszerű térkihasználással, pompás ökonomiával.

De sohasem ad több irodalmi kvalitást és művészi formát, mint amennyi a külső sikerhez éppen elég, sohasem vág mélyre a boncolókéssel, csak végigsimít vele s itt-ott megmutatja, játékból, dicsekvésből, vagy pusztán a forma kedvéért, hogy éle is van. Narkotizál. Felelősségérzet és etika nélkül, mint az engedély nélküli hipnotizőrök. Így a *Színház*-ban, e háromtétéles játékban is, amely az optimizmus és pesszimizmus keresztező pontjára van helyezve, kitűnően kiegyensúlyozva, de féllábbal már a kabarészínpadon. Tulajdonképpen nem is három, hanem csak egy tétel: variációk egy színész leike fölött, jobban mondva nem egy színész, hanem a színészi lélek fölött.

Ezt az elvoatságot, a programzene irányában, az első tételben erősen hangsúlyozza is: a *raisonneurt* hozza ismét színpadra, a rég elfeledett francia vigjátékok alakját, ami most az egyszer a változatosság kedvéért tűz-

oltóruhába bujt. Bölcselkedik a színházi világ felett, melyben élnie kell, gúnyolja a józan emker lenéző fölényével s a végén kiderül, hogy megis ragadt rá valami a nagy stílusból. Abból a nagystilusból, aminek a játék belső felületén a legnagyobb szerepe van, az állami színházak klasszikus színjátszásából, ami a legnagyobb szenvedély pillanatában is ceremónias kimértségre szorítja a színészt s aminek fensége feszes és kimért, ágáló és barokk — s aminek paródiája a premieren roppant hidegen hagyta a közönséget s korántsem büvölte le, mint a bosszuért lihegő magántanárt a színpadon az eredeti kiadás. De arra nagyon jó alkalom volt, hogy *Heltai* Andorban, a nagyon kvalitatás színészben, akin az utóbbi időben bizonyos lankadság volt észrevehető s aki ezzel igen komoly értékeket tett kockára, felszabadítsa a szunnyadó helyzetű energiákat. Teljesen összeolvadt az alakkal, tudós volt, akinek a kultúra betegsége, mint másnak a szervi szivbaj s tanár, lelkes és magyarázat-kész és pedaus, még a visszatérő mozdulatok azonosságában is. Tiszta öröm volt hallani könnyű, eleven, gyors tempójú beszédét, amiben nagyon sok elevenség, lüktetés és intenzitás volt. *Arkossy* és *László* figurája nagyon ügyes és *Kardoss* Géza is igen őszinte, érzelmes és közvetlen, bár a szerep nem az ő egyéniségének szövetére való s így nem is tudott benne megérni.

Mint színész és mint rendező nem is itt, hanem a két másik játékban ülte diadalát s ezek előadása egyuttal diadala volt annak a stílusnak, ami a Víg-színház színpadán otthonos s amihez *Kardoss* színészi és rendezői revelációi a legközelebb állanak. Pedig mindkét darabot nagyon nehéz megtartani a színpadon s nagyon sokat kell támogatni rajtuk. A középső a *Marsall*, a három között a legjobb ötletű. Csakhogy ennnyi és nem több, egy ötlet, sőt egyenesen egy pompás grand guignol-ötlet, ötperces gyors, brutális, szívenütő hatásra szánt grand guignol ötlet.

S ez az, ahol Molnárt most az egyszer cserbenhagyta az annyiszor hangoztatott és annyiszor elismert éles színpadi szem és ra-

A tőzsde

Magyar korona: 70.

Ma a tőzsde bizakodó és barátságos hangulatban nyitott, azonban ez az irányzat nem tudott sokáig érvényben maradni már nem sokára nyitás után, különösen külsőben megkezdődött az értékek leeresztelődése. Ezt a hangulatváltozást, a tőzsde eseményeivel magyarázzák és szerint bécsi irányítás okozta a budapesti piac gyengülését

Budapesti zárlat

Magyar hitel 1865, Osztrák hitel 725, Angol-Magyar 870, Leszámitoló bank 822, Magyar-Olasz 300, Jelz hitelbank 280, Hazai bank 600, Salgó 6150, Rimamurányi 215, Kőzuti 905, Déli vasút 1600, Alkalmi vasút 4900, Keresk. bank 6925, Általános takarékp. 1090, Pesti hazai 24750, Borsod-miskolci 3400, Concordia 2200, Budapesti gőz. 5875, Güzella 2450, Hungária 2675, Viktória 7800, Beocsini 6750, Kohó 6025, Általános közén 11925, Urikányi 6725, Adria 7000, Atlantic 2600, Levante 7300, Trust 2195, Gans-Danubius 3920, Ganz villamos 6600, Lipták 504, Magyar. ac. l. 2525, Schlick 1030, Wörner 575, Brassói 5150, Izzó 5630, Spódium 2550, Hazai fatern. 2075, Klotild 3200, Erdő 875, Nasci 17800, Neuschl. Licht. 540, Orsz. fa 1010, Telefon 4150.

Valuták

A valutapiac az alacsonyabb zürichi koronajegyzésre igen megszilárdult az irányzat. Különösen a nyugatiakban volt erősebb áremelkedés.

A devizapiac igen élénk forgalom volt. Berlinben divergáló árfolyamok mellett volt üzlet, zárlat felé árfolyama elenyhült. Szilárd volt Svájc és Zágráb. — Erősen keresték még Londont és Milánót emelkedő árfolyamok mellett.

A nemesfémek piaca ma nagyon szilárd volt. Napoleon igen élénken keresték árfolyama 2750—800, 20 koronás magyar arany 2700—50, ezüst korona 43 és fél, forint 118—19, 5 koronás 227 és fél.
Napoleon 2780—2800, Angol font 3265—3285, Dollár 730—740 Francia frank 6700—6750, Márka 292—302, Lira 3775—3875, Osztrák kor. 10:00—11:00 Nabel 4450—4550, Lei 545—555 Szokol 1185—200, Svájci frank 14200—14300, Korona dinár 912—92, Lengyel márká 16 50—17 50.

Devizák

Amsterdam 276—86, Koppenhága 153:00

—157:00, Kriszánia 127:00 132:00, London 3250—3290, Berlin 280:00—290:00, Milánó 3825—3875, Páris 6725—6775, Prága 1180:00—1200:00, Stockholm 191:00—197—, Svájc 143:50—144:50, Bécs 10:25—11:25, Zágráb 227:50—237:50, Newyork 735:00—45:00.

Zürichi zárlat

Berlin 200:50 Holland 195:50, Newyork 512, London 2256, Páris 4650, Milánó 2655, Brüsszel —, Prága 840:00, Budapest 70, Zágráb 160:00, Bukarest —, Varsó 13, Bécs 8, Osztrák lebelyegzett 7.50

60 szebbnél-szebb szalmakalap modell választékkal vezet a Piac-utca 9. szám.

Női- és férfikalapok szakszerű átfarmálása.

Utóőzsdá

Dollár 737—36, márka 299—302, lei 554, szokol 1199, dinár 930, osztrák ezres és 10 ezres 10 és fél áru, angol font 3260, sv. frank 143 és fél.
A valutapiac a nyugati kifizetési eszközök megszilárdultak A dollár és márka nagyon élénk. Az utóállamok valutái közül a szokol megszilárdult

Terménytőzsde.

Irányzat változatlan, csupán kenyérmagvakban volt egy árnyalattal gyengébb. Élénkebb érdeklődés mutatkozott tengeri és zab iránt. Árfolyama 25—50 ponttal emelkedett.

Hivatatos árak: Buza tiszavidéki 2650—2680, fehérmegyei 2640—2670, pestmegyei 2640—2670, rozs 1900—925, takarmány árpa 1900—1950, sörrápa 1825—875, köles 1900—2000, zab 1850—900, tengeri 2225—250, repce 34—35, Korpa 1475—1500.

Előfordult kötések: Buza 2 vagon 2670 ab Budapest, 2 vagon 2670 ab Budapest, rozs 1 vagon 1925 ab Békésmegye, tengeri 2 vagon 2265 ab Budapest, 2 vagon 1760 ab Budapest.

Sertésjelentés

Szabad vásári maradvány 1360 sertés, és 34 süldő. Érkezett 11 sertés. Maradvány 1223 sertés és 34 süldő.

Árak: Zsirsertés fiatal nehéz 90—106 könnyű 77—80.

Zártvásáron nem fejlődött ki üzlet.

Dollárt, ARANY, EZÜST pénzt, mas idegen penzt legdrágábban vesz
Simon Bankiroda DEBRECEN, Kossuth-u. 11
Idegen hifizetések legolcsóbban. T. 903.

HARTMANN

BERLINI NŐI DIVATSZALON
Piac-utca 79. sz.

Ajánlja berlini modelljeinek megtekintését. Munkakivitel és kreálás. Világvárosi stíl.
Erdélyi menekült ruhólgyeknek és tisztviselőknöknek 10 százalék árkedvezmény.

gyógó technika. Ahogy ezt az, ismételve, pompás grand guignol-ötletet elhuzza, megnyújtja, elő- és kikészíti, perchatásokkal megtüzdeli, lelki problémává kiszélesíti és elsekélyesíti: nincs benne többé sem költői, sem színpadmester-emberi kvalitás. Csak küzködés a sikerért. S ezt is Kardoss Géza ajándékozta neki.

Mint rendező, azzal az előkelő, graciózus, halk és mindent kerekített formára vevő szalon-stilussal, ami nem a lélekzetelállító nagy emóciókra, hanem csöndes bólogatásra s egy halk sóhajra törekszik. Milyen borzasztó. Ilyen az élet. Vagy bármi más, egyaránt megfelelő. Mint színész, hagyta kinőni a szerepet a szívből, szépen, színesen, erősen és egyszerűen: az a melegség, ami belőle áradt, több volt, mint a színpadi levegő melege: belső hev volt. Halassy Mariska most is nagyon nemes, impulzív és igaz és Rubinyi alakja szigorú és éles.

A harmadik darab a legmélyebb sülyedés, több, mint nivótlanság: cochonéria. Orfeumba való, vagy még oda se, egy trapézművész csoport s egy angol zenebohóc száma közé, de semmiesetre sem komoly közház komoly színpadára. A scherzotétel a hármásban, vivace, háromnegyed taktusban, piu stretto, piu stretto — hogy hétfőn este Kardoss Géza rendezte — és ez az egyedüli tempo, amivel meg lehetett menteni a darabot — s ahogy játszotta szerepét, ami felszabadította az igazi Kardoss Gézát. Ehhez pedig nem kell más, mint vidámság és sok szó. Székely Zizi még azon a művidéki nyelven is nagyon értelmesen és nagyon szépen beszélt, ami a Liliom-ban is karcolja már az ember fülét s nagyon graciós, üde okos-sága megfinomította és megtisztította maga körül a levegőt.

De maga a Színház így sem emelkedett magasabba, mint egy kabarédal három strófája. Vagy legjobb esetben egy svungos operettfinálé. De semmiesetre sem szimfónia. Sőt. (ol.)

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Szerdán, C) bérletben kerül színi a „Színház” Halassy Mariska, Kardoss Géza, Heltay, Rubinyi felléptével.

Halál fia! regényes történet 4 felvonásban, az olasz kinematográfia legragyogóbb

alkotása kerül bemutatásra vasárnap március 12-én az Uranusban. Érdekfeszítő sujet, gyönyörű olasz tájak, nagyszerű rendezési effektusok páratlanul teszik e filmet. Az 6 és 7 óras előadásokon cigányzene játszik.

Priscilla Dean és Mildred Harrio Chaplin, Amerika két legnépszerűbb művésznője, hoinap szerdán játsza a főszerepeket a Pandora szelencéje című 6 felvonásos amerikai drámában az Apollóban.

Atlantis a francia filmművészet leghatalmasabb alkotása Budapesten a legnagyobb siker aratta. Pazar grandiózitása, művészi rendezése, mesteri játéka és káprázatos kiállítás felülmul minden képzeletet, pénteken mutatja be az Apollo. Jegyelővétel.

Uranuszban március 12-én vasárnap bemutatásra kerül, az olasz kinematográfia egyik legragyogóbb alkotása a Halál fia! 4 felv. regényes történet. Az érdekfeszítő mese, a nagyszerű olasz tájak, bravuros rendezési effektusok páratlanul teszik ezt a filmet. Kísérő műsor-ként Oh azok az asszonyok c. felv. kitéző vigjáték kerül bemutatásra. Az 5 és 7 óras előadásokon cigányzene játszik.

A láb nélküli ember amerikai kalandor film, szerdán az Uranusban. Továbbá a megszóttatott menyasszony c. vigjáték.

Székelyvér lázasan közeleg, meg kell nézni ezt a csodaszép szkeccset.

Jön! az álarcos lovas.

Törvénykezés

Sértegette a magyar nemzetet és a Kormányzót. Tegnap délelőtt Demkó Gábor 33 éves kömivessegréd bűnperét tárgyalta a debreceni kir. törvényszék Visky Sándor elnöklete alatt működő büntetőtanácsa. Demkó ellen az volt a vád, hogy nyilvános helyen sértő szavakkal illette a magyar nemzetet s Horthy Miklós kormányzót. Demkó tagadta, hogy ő sértő kifejezéseket használt volna, azonban a tanúk ellene vallottak. A bíróság a perbeszéd után a magyar nemzet megnem becsülése elleni vétség és kormányzósértés vétségében mondotta ki bűnösnek a kömives legényt s ezért 8 hónapi fegyházbüntetésre ítélte.

SPORT

A DKASE közgyűlése. A Debreceni Kereskedelmi Alkalmazottak Sportegyesülete vasárnap délelőtt 10 órakor a Kereskedő Társulat dísztermében (Piac-utca 8.) közgyűlést tart. A közgyűlésen módosítani fogják az alapszabályokat, azonkívül megválasztják az új tisztikart.

A fővárosi bajnokság állása. A vasárnapi bajnoki mérkőzések után a fővárosi elsőosztályú bajnokság állása kezd kialakulni. Az MTK. és FTC. egyenlő pontszámmal szorosan egymás mellett vannak; érdekes, hogy most vasárnap mindketten 2:1-re verték le veszélyes ellenfelüket. Az utolsó helyért erős küzdelem folyik. A jelenlegi sorrend következő:

	Játék	Adott	Kapott	Pont
1. MTK	13	38	9	22
2. FTC	13	26	8	22
3. UTE	12	25	11	17
4. III. ker. TVE	12	15	18	13
5. MAC	12	10	8	11
6. Törökvés	12	12	23	11
7. KAC	13	9	13	11
8. VAC	12	9	14	10
9. VII. ker. SC	12	7	16	9
10. BTC	12	11	14	8
11. Vasas	13	8	22	8
12. TTC	12	10	24	6

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó
Nyírmártonfalva piacán modernül épült ház azonnal beköltözhető lakással, mely fokozottabb igényeket kielégít. Amerikából vissza vándorlóknak kiválóan alkalmas. Márton ügyvéd, Piac-utca 44. Telefon 151.

Egy tanuló
havi 400 korona fizetéssel felvesz Szentpétery Miklós Arany János-utca 36.

Egy tanuló fizetéssel felvétetik Jelenkezhetni RAKOVITS IMRE asztalosnál.

Forgács István
műorás
Bádócs-ú.

Bélyeggyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Báthnyai-utca 22.
Telefon 1365.

MEGHÍVÓ.
A FILLÉRES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET DERECSKE CZÉG XI. ÉVI Rendes Közgyűlését

1922. évi március 19. este leg 76. napján d. e. 10 órakor tartja meg Derecskén az intézet helyiségeiben, melyre a szövetkezet tagjai meghívotnak.

- Tárgysorozat:**
1. Az igazgatóság jelentése az 1921. üzleti év eredményéről és a XII. évtársulat megalakulásáról.
 2. A felügyelő és felszámoló bizottságok jelentése a zárószámadások megvizsgálásáról.
 3. A tisztanyereség felosztása iránti határozathozatal.
 4. Az igazgatóság felügyelő és felszámolóbizottság részére a felmentvény megadása.
 5. A Xik évtársulat felszámolásához 5 tagú bizottság választása.
 6. Esetleges indítványok.
- Derecske, 1922 február 28.

Az igazgatóság.

Gazdasági VAS
ARÚK, takarékhonnyók és bútortárolások, lemezzedények beszereszhettek.
Bakos István vas-kereskedésében. Csapó-utca 88. sz.

KERESKEDELMI
és gyógyszerészeti dobozokat és papírzaeszköket jutányosan készít Szentpétery Miklós löngyököt Arany János-utca 36. szám.

FIGYELEM!
Új fából készült zsiros hordók csakis a hordógyárban kaphatók Baró Györfly Nap-ú. 4. Telef. 12-83. Ugyanott javítást elfogadunk.

Aranyért, Ezüstért
budapesti magas árakat fizetek Kramer Simonffy utca 17.

Ha meg akar Ön szabadulni Reuma-, Csuz-, Köszvénytől
akkor rendelje meg a KANYÓ-FELE legbiztosabb szert, amely szabadalmazott és törvényileg védve REUMALKOL, amelytől már több ezren gyógyultak, idült betegség vagy öregség nem határoz. Megrendelhető egyedüli feltaláló-nál utasítással együtt: VI. kerület Kanyó Sándor Reumagyógyszerkészítő Budape t. Labella u. 45.

LőbléH. ecetgyár.
Debreczen, Szalkai-utca 5. sz. Vegytiszta szeszecet gyártása.

Köváry és Altmann
szűcs mesterek, Debreczen, Piac 42. Pannonia szálló udvar. Mindenféle szűcs munkákat szakszertien készít a legutóbbi divat szerint. Ugyanott kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan eszközöl. Vadbőröket veszünk és kikészítünk.

Lapkihordó asszonyok
felvételnek lapunk kiadóhivatalában Piac-u. 59.

NEZZEMEG saját érdekében utcait, alkalmi és gyermekeipő
Kovács Vilmos az Iparkamara épületében (Törvényszékkel szembe) a Turul cipőraktár volt vezetője

Hajdusági Képes Naptár
kapható minden könyv- és papírkereskedésben valamint az újságárnsoknál.